

LIETUVOS ANTIDOPINGO AGENTŪRA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021- 05-03 Nr. S21-38

DĖL PROJEKTO NR. 21-21491(2) „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPORTO ĮSTATYMO NR. I-1151 2, 6, 7, 10, 16, 17, 18, 19, 20, 21 IR 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI“

Viešoji įstaiga LIETUVOS ANTIDOPINGO AGENTŪRA (toliau – Agentūra) susipažino su Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktu Lietuvos Respublikos sporto įstatymo Nr. I-1151 2, 6, 7, 10, 16, 17, 18, 19, 20, 21 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui (toliau – projektas).

Agentūra teikė siūlymus Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai (toliau – Ministerija) dėl projekte pateiktų nuostatų, tačiau į jas nebuvo atsižvelgta. Pakartotinai teikia pasiūlymus dėl projekto pakeitimo.

1. Dėl sąvokų

Nuo 2021 m. sausio 1 d. įsigaliojęs Pasaulinio antidopingo kodekso (toliau – Kodeksas) pakeitimas *numato platesnį dopingo apibrėžimą*, negu jis yra nurodytas 2005 m. spalio 19 d. Tarptautinėje konvencijoje prieš dopingo vartojimą sporte, ratifikuotoje Lietuvos Respublikos 2006 m. gegužės 2 d. įstatymu Nr. X-591 „Dėl Tarptautinės konvencijos prieš dopingo vartojimą sporte ratifikavimo“ (toliau – Konvencija). Tačiau Konvencijoje nurodyta, kad „šios Konvencijos nuostatos turi viršenybę prieš Kodekso nuostatas.“.

Tarptautinės konvencijos prieš dopingo vartojimą sporte sąvoka	<u>Kodekso</u> sąvoka
„3. Antidopingo taisyklių pažeidimas sporte – tai vienas ar keletas šių atvejų:	„Dopingas apibrėžiamas kaip vieno ar daugiau antidopingo taisyklių pažeidimų, apibrėžtų Kodekso 2.1- 2.11 punktuose, padarymas:
a) draudžiamųjų medžiagų ar jų metabolitų arba jų liekanų nustatymas sportininko organizmo mėginio pavyzdyje;	2.1. Draudžiamosios medžiagos ar jos metabolitų arba liekanų buvimas sportininko mėginyje;
b) draudžiamosios medžiagos vartojimas ar draudžiamojo metodo naudojimas ar bandymas (vartoti) naudoti;	2.2. Sportininko vykdomas draudžiamosios medžiagos vartojimas ar draudžiamojo metodo naudojimas arba bandymas vartoti (naudoti);

c) atsisakymas pateikti mėginių pavyzdžius ar jų nepateikimas be pateisinamos priežasties po to, kai pagal taikytinas antidopingo taisykles apie tai buvo pranešta, arba kitoks mėginių pavyzdžių rinkimo vengimas;	2.3. Sportininko vengimas ar atsisakymas pateikti mėginius arba jų nepateikimas;
d) taikytinų reikalavimų dėl galimybės atlikti sportininkų testavimą ne varžybų metu pažeidimas, įskaitant reikalaujamos informacijos apie sportininko buvimo vietą nepateikimą ir praleistus testus, paskelbtus remiantis pagrįstomis taisyklėmis;	2.4. Su buvimo vieta susiję sportininko pažeidimai;
e) kliudymas ar bandymas sukliudyti atlikti bet kurią dopingo kontrolės dalį;	2.5. Sportininko arba kito asmens vykdomas kliudymas arba bandymas sukliudyti atlikti bet kurią dopingo kontrolės dalį;
f) draudžiamųjų medžiagų laikymas arba draudžiamųjų metodų taikymas;	2.6. Sportininko arba sportininkų pagalbinio personalo nario turima draudžiamoji medžiaga ar draudžiamasis metodas;
g) neteisėta prekyba draudžiamosiomis medžiagomis ar draudžiamaisiais metodais;	2.7. Sportininko arba kito asmens vykdoma neteisėta prekyba arba bandymas neteisėtai prekiauti bet kokia draudžiamąja medžiaga ar draudžiamuoju metodu
h) draudžiamosios medžiagos davimas arba draudžiamąjo metodo taikymas, arba bandymas duoti (taikyti) sportininkui, arba rėmimas, skatinimas, padėjimas, kurstymas, slėpimas ar bet koks bendrininkavimas kita forma, kurio metu pažeidžiamos antidopingo taisyklės ar bandoma jas pažeisti.“.	2.8. Sportininko ar kito asmens vykdomas draudžiamosios medžiagos davimas ar draudžiamąjo metodo taikymas bet kuriam sportininkui per varžybas arba bandymas tai daryti, arba ne varžybų metu draudžiamos draudžiamosios medžiagos davimas ar draudžiamąjo metodo taikymas bet kuriam sportininkui ne varžybų metu arba bandymas tai daryti
	2.9. Sportininko arba kito asmens vykdomas bendrininkavimas arba bandymas bendrininkauti;
	2.10. Draudžiami sportininko arba kito asmens ryšiai;
	2.11. Sportininko arba kito asmens veiksmai siekiant atgrasinti nuo pranešimo institucijoms arba už tai atkeršyti.“.

Tarptautinėje konvencijoje įtvirtintas apibrėžimas nebeatitinka šių dienų realijų. Kodekso pakeitimai įsigaliojo 2021 m. sausio 1 d. ir jie suderinti visų pasaulio valstybių.

Ministerijos pateiktas argumentas, kad neatsižvlegiama dėl pačios konvencijos teksto, neatrodo pagrįstas, nes apibrėžiant kitą sąvoką „Nacionalinė antidopingo agentūra“ 17 punkte jau yra pateikiama nuoroda į Pasaulinį antidopingo kodeksą, tačiau norime patikslinti, kad Kodeksas yra Konvencijos 1 priedėlis (o ne I priedas, kaip tai nurodoma projekte). Kodeksas yra dokumentas, kuris nuolat atnaujinamas ir derinamas prie besikeičiančios situacijos pasaulyje. Kodeksą pripažįstančios valstybės turi galimybę pačios nacionaliniuose teisės aktuose reglamentuoti tam tikras nuostatas, tačiau Agentūros nuomone, atnaujinant nacionalinius teisės aktus reikia vadovautis naujausia informacija, o ne Konvencija, kuri priimta 2005 metais ir nuo tada nebuvo atnaujinta.

Siūlome Lietuvos Respublikos sporto įstatymo 2 straipsnyje sąvokas susijusias su *Antidopingo politika* išdėstyti taip:

~~„1. Antidopingo taisyklių pažeidimas – kaip ši sąvoka apibrėžta 2005 m. spalio 19 d. Tarptautinėje konvencijoje prieš dopingo vartojimą sporte, ratifikuotoje Lietuvos Respublikos 2006 m. gegužės 2 d. įstatymu Nr. X-591 „Dėl Tarptautinės konvencijos prieš dopingo vartojimą sporte ratifikavimo“ (toliau – Tarptautinė konvencija prieš dopingo vartojimą sporte). kaip ši sąvoka apibrėžta Pasauliniame antidopingo kodekse, kuris yra 2005 m. spalio 19 d. Tarptautinės konvencijos prieš dopingo vartojimą sporte, ratifikuotos Lietuvos Respublikos 2006 m. gegužės 2 d. įstatymu Nr. X-591 „Dėl Tarptautinės konvencijos prieš dopingo vartojimą sporte ratifikavimo“, 1 priedėlis (toliau – Pasaulinis antidopingo kodeksas).“~~

~~2. Antidopingo organizacija – kaip ši sąvoka apibrėžta 2005 m. spalio 19 d. Tarptautinėje konvencijoje prieš dopingo vartojimą sporte, ratifikuotoje Lietuvos Respublikos 2006 m. gegužės 2 d. įstatymu Nr. X-591 „Dėl Tarptautinės konvencijos prieš dopingo vartojimą sporte ratifikavimo“.~~

<...>

17. Nacionalinė antidopingo organizacija – nacionalinės antidopingo organizacijos statusą, kaip jis yra suprantamas Pasauliniame antidopingo kodekse, ~~kuris yra 2005 m. spalio 19 d. Tarptautinės konvencijos prieš dopingo vartojimą sporte, ratifikuotos Lietuvos Respublikos 2006 m. gegužės 2 d. įstatymu Nr. X-591 „Dėl Tarptautinės konvencijos prieš dopingo vartojimą sporte ratifikavimo“, I priedas (toliau – Pasaulinis antidopingo kodeksas), Lietuvoje atitinkanti įstaiga, atliekanti nacionalinės antidopingo organizacijos funkcijas bei įgyvendinanti Pasaulinį antidopingo kodeksą.~~

2. Dėl projektų nuostatų, susijusių su nacionalinės antidopingo programos finansavimu

Projekte siūloma įtvirtinti nuostatą, kad nacionalinei antidopingo agentūrai, kuriai skiriamos lėšos, dalis reikalavimų kaip ir sporto šakų federacijoms. Projekto 8 straipsniu siūloma nustatyti, kad Nacionalinė antidopingo agentūra „<...> 9) turi įsipareigoti skirti ne mažesnio kaip švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyto dydžio (nuo skirtų valstybės biudžeto lėšų sumos) nuosavų ar kitų šaltinių lėšų bendrąjį finansavimą aukšto meistriškumo sporto programoms įgyvendinti;“.

Agentūra jau kreipėsi dėl šių nuostatų į Ministeriją raštu, pateikdama paaiškinimus, kodėl siūlo atsisakyti nuosavų lėšų prisidėjimo reikalavimo. Agentūra įgyvendina veiklą, kurią Lietuvos

Respublika prisiėmė ratifikuodama tarptautines konvencijas (1995 metais ratifikuota Europos Tarybos Antidopingo konvencija; 2004 m. rugsėjo 28 d ratifikuotas Europos Tarybos Antidopingo Konvencijos Papildomas Protokolas; 2006 m. gegužės 2 d. ratifikuota Tarptautinė konvencija prieš dopingo vartojimą sporte (UNESCO konvencija, kurią ratifikavo 98 proc. pasaulio valstybių)). Visi šie tarptautiniai dokumentai skirti vienam tikslui – laikytis pasaulyje vieningų taisyklių dėl kovos su dopingo vartojimu sporte ir šie įsipareigojimai nėra vien nevyriausybinių organizacijų kompetencijos reikalas, bet valstybės prisiimti įsipareigojimai. Ratifikuojant visus minimus tarptautinius susitarimus Lietuva pripažino Pasaulinės antidopingo agentūros kodeksą, kurio 23 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad pasirašiusios šalys skirtų pakankamai išteklių antidopingo programoms įgyvendinti visose srityse, kurios atitinka Kodeksą ir Tarptautinius standartus. UNESCO tarptautinė konvencija prieš dopingo vartojimą sporte ir Europos Tarybos antidopingo konvencijoje taip pat yra reikalavimai vyriausybės finansiškai remti antidopingo programas ir organizacijas.

Siekiant, kad kovos su dopingo vartojimu sistema visame pasaulyje veiktų vieningai ir nebūtų bandoma daryti įtakos nei iš sporto bendruomenės, nei iš vyriausybių pusės, nacionalinių antidopingo agentūrų veikla turi būti kiek įmanoma autonomiška ir nepriklausoma.

Taip pat atkreipiame dėmesį į tai, kad Agentūra nėra sukurta komercinei veiklai vykdyti, bet valstybės prisiimtiems tarptautiniams įsipareigojimams įgyvendinti. Agentūros veiklos koncentruojasi į sportininkų švietimą ir testavimo atlikimą, taigi Agentūros paslaugų gavėjai yra tos pačios sporto šakų federacijos, kurios didžiausią finansavimo dalį gauna iš valstybės biudžeto. Agentūrai norint įgyvendinti reikalavimą prisidėti savo lėšomis prie skiriamų valstybės biudžeto lėšų, reiktų persvarstyti švietimo strategiją, bei dalį veiklų apmoksetinti, taip pat didinti testavimų kainas. Testavimų negali atlikti nei savanoriai, nei kokie kiti asmenys, kurie nėra akredituoti antidopingo pareigūnai (pareigūnus 2 metams akredituoja NADO arba [ITA](#)). Testavimo sąnaudų kaina apskaičiuota įvertinus visų rūšių išlaidas: apmokyto pareigūno darbo laikas, pareigūno degalai ir/ar apgyvendinimas (jeigu varžybose vyksta kitame mieste); speciali įranga į kurią renkami mėginiai (WADA sertifikuota įranga, kuriuos Agentūra perka iš gamintojų, ja neprekiuoja nei vaistinės nei jokios kitos parduotuvės), testavimo dokumentų tinkamas užpildymas, jų suvedimas į ADAMS sistemą, mėginio pristatymas į sertifikuotą WADA laboratoriją (Lietuvoje laboratorijos nėra, mėginiai siunčiami į Lenkiją).

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad Agentūros vienintelis savininkas yra valstybė ir [Agentūros įstatuose](#) yra įtvirtinta nuostata, kad „33. Įstaigos vadovo kadencija trunka ne ilgiau kaip 5 (penkerius) metus. Tas pats asmuo negali būti skiriamas eiti įstaigos vadovo pareigas daugiau nei 2 (dviems) kadencijoms iš eilės.“

Agentūra tuo pačiu papildomai primena, kad visus reikalavimus, kurie keliama federacijoms dėl informacijos teikimo interneto svetainėse, bei kitos viešos informacijos skelbimą, auditų atlikimą ir pan. Agentūra vykdo vadovaujantis LR Viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau siūlome:

Projekto 7 straipsnyje dėstomo 18 straipsnio 2 dalį išdėstyti taip:

„2. Švietimo, mokslo ir sporto ministras nustato strateginių sporto šakų kriterijus 4 metams ir tvirtina strateginių sporto šakų sąrašą, valstybės biudžeto lėšomis finansuojamoms aukšto

meistriškumo sporto programoms ir nacionalinei antidopingo programai gali nustatyti bendrojo finansavimo dydį (nuo skirtų valstybės biudžeto lėšų sumos) iš nuosavų ar kitų šaltinių.“

Projekto 8 straipsnio 1 dalies nuostatas dėl Agentūros finansavimo dėstyti taip:

„3. Nacionalinė antidopingo organizacija, siekianti gauti valstybės ir (ar) savivaldybių biudžeto lėšų nacionalinei antidopingo programai įgyvendinti, privalo atitikti nacionalinės antidopingo organizacijos statusą, kaip jis suprantamas Pasauliniame antidopingo kodekse, ir jai mutatis mutandis taikomi šio straipsnio 1 dalies 7, 8 ir 10 punktuose nustatyti kriterijai.“

Atitinkamai projekto 8 straipsnio 2 dalies nuostatas dėl Agentūros finansavimo dėstyti taip:

„3. Nacionalinė antidopingo organizacija, siekianti gauti valstybės ir (ar) savivaldybių biudžeto lėšų nacionalinei antidopingo programai įgyvendinti, privalo atitikti nacionalinės antidopingo organizacijos statusą, kaip jis suprantamas Pasauliniame antidopingo kodekse, ir jai mutatis mutandis taikomi šio straipsnio 1 dalies 7 ir 8 punktuose nustatyti kriterijai.“

Direktorė

Rūta Banytė